

ελευθερη

κυθηρα

ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΣΩΜ. ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΘΕΡΑ

ΧΡΟΝΙΑ 30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2007 Αρ. ΤΕΥΧΟΥΣ 90

Ο Παπαχριστόδουλος Παπάμακρης και η Παπαδιά η Γιωρκού

Φιλικότητα.

Στην Ελληνική Τράπεζα
εξελισσόμαστε για να δημιουργούμε
ισχυρές προσωπικές σχέσεις μαζί σας.
Σας γνωρίζουμε από κοντά.
Μαθαίνουμε τα μικρά σας ονόματα.
Φτιάχνουμε τις λύσεις
που σας ταιριάζουν.
Προχωράμε μαζί, γιατί...
η εξέλιξη είναι στη φύση μας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Η εξέλιξη είναι στη φύση μας

ελεύθερη κυθρέα

ΤΕΤΡΑΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΘΡΕΑ

Ετήσια συνδρομή: €6.00 Τιμή τεύχους €2.50 σεντ

Για το εξωτερικό: €11.00

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΠΕΤΡΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΗΣ - ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΒΑΡΝΑΒΑΣ, ΚΛΕΙΤΟΣ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ,

ΑΝΘΗ ΠΕΤΣΑ - ΣΑΒΒΙΔΟΥ, ΑΝΝΑ - ΝΟΛΛΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΕΠΙΤΙΜΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΠΕΤΡΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ

Υπεύθυνη έκδοσης: Ανθή Πέτσα - Σαββίδου

Υπεύθυνος διορθώσεων: Πέτρος Παπαγεωργής

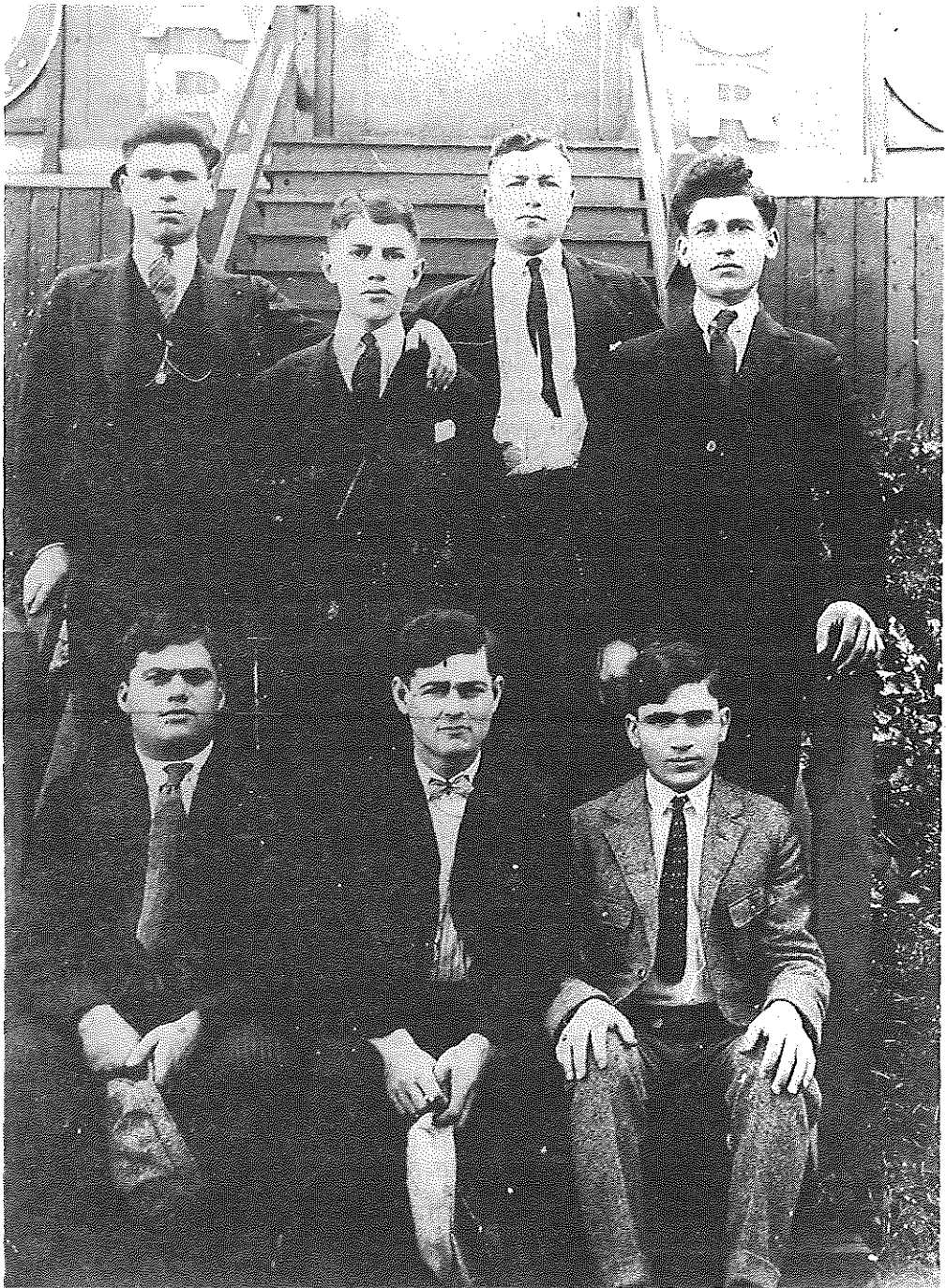
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ: ΤΟΜΠΑΖΗ 46, 1055 ΛΕΥΚΩΣΙΑ-ΤΗΛ.22764000

Εκτύπωση: Offset: Τυπογραφεία «ΚΩΝΟΣ» Λτδ, Τηλ.22491419, Τ.Κ. 20287, Λευκωσία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Π. Τζεμιά	Το κυπριακό είναι θέμα εισβολής και κατοχής	3-4
Γ. Ομήρου	Επετειακό: Ιχσάν Αλή, μια μεγάλη μορφή της Κύπρου	5-6
Π. Δημητρίου	Δεκάλογος λύσης του κυπριακού προβλήματος	7-8
	Συνέντευξη: Στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο όσοι παραβιάζονται τα δικαιώματά τους	9-12
	Χρονογραφήματα	
	Ο Σκάρος πέθανε	13
Στ. Παπαντωνίου	Κυθραία	14-15
Φρ. Γερμανού	Κατεχόμενη Κυθρέα, Πατρίδα της πατρίδας μου!	16-19
Π. Στυλιανού	Η Κυθρέα στην πορεία του χρόνου μέσα από τα μάτια Ξένων επισκεπτών της	20-26
Α. Πέτσα-Σαββίδου	Ο πολυμήχανος πατέρας του Ιασού	27-34
Χρ. Αρτεμίου	Μια αγγελία χίλιες θύμησες	35-39
Α. Πέτσα-Σαββίδου	Το ημερολόγιο του Δήμου Κυθρέας	40-41
Ν. Ορφανίδη	Ο τόπος της Κυθρέας	42-50
Μ. Ανδρέου	Αθλητικός Σύλλογος «Οι Χύτροι»	51-52
Α. Πέτσα-Σαββίδου	Η επόμενη μέρα –περιμένουν τον ήλιο να φέξει.	53-54
	Τάσος Χαπέσιης, ο χρυσός παγκοσμιονίκης της Κυθρέας	55-56
Π. Χόπλారు	Λαογραφικός Όμιλος Κυθρέας	57-58
Α. Πέτσα-Σαββίδου	1968: Δευτέρα της Καθαρής στο κέντρο του Λούκα του Μάντη	59-61
Α. Πέτσα-Σαββίδου	Κωστής Ν. Μάντης και Ελενίτσα Μ. Κέκκου	61-62
Σ. Φελλά	Νιό Χωριό, χωριό μου αγαπημένο, ποίημα	63-64
Γ. Κοκή	Η ψυχή της Κυθρέας, ποίημα	65-67
Σ. Μακρή	Νοσταλγία, ποίημα	68
	Αυτοί που φεύγουν:	
Α. Πέτσα-Σαββίδου	Α. Ανθούλης	69-70
Κ. Στυλιανού-Γεωργίου	Μιχάλης Στυλιανού	71-73
Ι. Αναστασίου	Κωστάκης Αναστασίου	74-76
Μ. Κ. Χρυσάνθου	Κώστας Χρυσάνθου	77
	Ανοικτή Πρό(σ)κληση	78-79
Α. Πέτσα-Σαββίδου	Συμπλήρωμα	80

Στα κείμενα εκφράζονται προσωπικές απόψεις των ατόμων που τα υπογράφουν και δεν εκφράζουν ούτε δεσμεύουν με κανένα τρόπο το Σωματείο.

Κυθρεώτες, μετανάστες στη Αμερική τις πρώτες δεκαετίες του 1900

Για να μην ξεχνούμε: Το Κυπριακό είναι θέμα εισβολής

του Παύλου Ν. Τζεργιά
ιστορικού, ελληνοιστή και πολιτικού αναλυτή

Τις μέρες αυτές, ο νους μας ανατρέχει στην τραγωδία της Κύπρου: το χουντικό πραξικόπημα και την τουρκική εισβολή. Στις 20 Ιουλίου 1974, ημέρα Σάββατο, αποβιβάστηκαν στο νησί της Αφροδίτης από τον αέρα και τη θάλασσα μονάδες των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων Ρ91. Η εισβολή άρχισε πολύ πρωί. Ναυτικές δυνάμεις έκαναν προγεφύρωμα στη βόρεια ακτή της νήσου στην παραλία Πέντε Μίλι κοντά στην Κερύνεια. Ανάμεσα στο σημείο απόβασης και στη Λευκωσία ρίχτηκαν αλεξιπτωτιστές. Οι πραξικοπηματίες και τα μέλη της ΕΟΚΑ Β', η οποία τρομοκρατούσε τους πολιτικούς αντιπάλους της, είχαν «ποληνή δουλειά» με την καταδίωξη του «εσωτερικού εχθρού» κι έτσι δεν ήταν σε θέση να υπερασπίσουν αποτελεσματικά το νησί. Παρά ταύτα, οι Τούρκοι εισβολείς προσέκρουσαν σε σκληρή αντίσταση ορισμένων μονάδων της Εθνικής Φρουράς. Αν και η Άγκυρα στο παρελθόν είχε επανειλημμένα ασχοληθεί με το σχέδιο στρατιωτικής ενέργειας στη μεγαλόνησο, φαίνεται να υποτίμησε κατά το εγχείρημα του 1974 τις δυσκολίες. Σύμφωνα με την επίσημη εκδοχή των Τούρκων εισβολέων επρόκειτο για «ειρηνευτική επιχείρηση». Ο χαρακτηρισμός αυτός ήταν κυνικός. Ήδη την πρώτη μέρα υπήρξαν πολυάριθμα θύματα - ακόμη και ανάμεσα στον άμαχο πληθυσμό. Το τουρκοκυπριακό ραδιόφωνο Βαγράκ προπαγάνδιζε, πως η «ειρηνευτική επιχείρηση» απέβλεπε στη δημιουργία μιας Κύπρου βασισμένης στις συμφωνίες του 1960, μιας «γέφυρας» ανάμεσα στις δυο «μητέρες-πατρίδες».

Λόγω των μη πραγματοποιηθεισών επανειλημμένων απειλών επέμβασης της Τουρκίας η εισβολή της 20ής Ιουλίου 1974 αιφνιδίασε αρκετούς παρατηρητές. Όμως όσοι παρακολούθουσαν προσεκτικά τις εξελίξεις, δεν εξεπλήγησαν. Στους αιφνιδιασθέντες συγκαταλέγονταν φυσικά κι οι μαθητευόμενοι μάγοι, που κυβερνούσαν τότε στην Αθήνα. Μια μέρα πριν από την τουρκική εισβολή εκπρόσωπος της ελληνοδικής στρατιωτικής ηγεσίας δήλωσε, πως οι κινήσεις στρατευμάτων της Άγκυρας δεν προκαλούσαν ανησυχία, γιατί οι απειληθείσες το 1963 και το 1967 επεμβάσεις της Τουρκίας τελικά δεν έλαβαν χώρα. Την ημέρα της εισβολής το κλίμα στην Αθήνα άλλαξε αστραπιαία. Ο «αρχηγός του κράτους» Γκιζίκης σε ραδιοτηλεοπτικό διάγγελμα του κατήγγειλε την Τουρκία για την επίθεσή της και την παραβίαση του διεθνούς δικαίου και ζήτησε από τους Έλληνες ν' αμυνθούν «σύμφωνα με τις παραδόσεις τους».

Μετά την ομιλία του Μακάριου στο Συμβούλιο Ασφαλείας, η οποία υπήρξε κατά την κρίση όλων των παρατηρητών δραματική, εγκρίθηκε το ψήφισμα 353 της 20ής Ιουλίου 1974. Η πρώτη συνεδρίαση του Συμβουλίου Ασφαλείας είχε γίνει στις 16 Ιουλίου 1974, ημέρα Τρίτη. Μεσοδιάβησε ο πύρινος λόγος του Κύπριου εθνάρχη. Κι ακολούθησε το Σάββατο (την ημέρα της τουρκικής εισβολής) η έγκριση του ψηφίσματος. Ο ανταποκρι-

τής της Neue Zürcher Zeitung στη Νέα Υόρκη τόνισε στο πρωινό φύλλο της 22ας Ιουλίου 1974 την υπέρ του Μακάριου σαφέστερη αλληλαγή του κλίματος μετά τη συνεδρίαση της Τρίτης παρά κάποιους ενδοιασμούς (ιδιαίτερα αμερικανικούς). Υπογράμμισε επίσης την απότομη αλληλαγή της κατάστασης λόγω της στρατιωτικής ενέργειας της Άγκυρας. Το ψήφισμα 353 υιοθετήθηκε ομόφωνα από τα 15 μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας μετά εντατικές διαβουλεύσεις. Μ' αυτό εκαλούντο όλα τα κράτη να σεβαστούν την κυριαρχία, την ανεξαρτησία και την εδαφική ακεραιότητα της Κύπρου. Το Συμβούλιο Ασφαλείας κάλεσε επίσης όλα τα μετέχοντα στις συγκρούσεις μέρη να καταπαύσουν πλήρως ως πρώτο μέτρο το πυρ. Και ζήτησε αποχή από κάθε πράξη, που θα μπορούσε να επιδεινώσει ακόμη περισσότερο την κατάσταση. Στο διατακτικό του ψηφίσματος εξητούντο περαιτέρω ο άμεσος τερματισμός της ξένης στρατιωτικής επέμβασης στην Κύπρο και η χωρίς καθυστέρηση αποχώρηση από τη Δημοκρατία της Κύπρου του ξένου στρατιωτικού προσωπικού του μη ευρισκομένου εκεί βάσει διεθνών συμφωνιών συμπεριλαμβανομένου κι εκείνου, του οποίου την απόσυρση εξήτησε ο πρόεδρος της Δημοκρατίας της Κύπρου, Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, με την επιστολή του της 2ας Ιουλίου 1974.

Η Ελλάδα, η Τουρκία και το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας κλήθηκαν ν' αρχίσουν χωρίς καθυστέρηση διαπραγματεύσεις για την αποκατάσταση της ειρήνης στην περιοχή και για την αποκατάσταση της συνταγματικής κυβέρνησης στην Κύπρο με αδιάλειπτη ενημέρωση του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ. Όλα τα μέρη κλήθηκαν να συνεργαστούν πλήρως με την ειρηνευτική δύναμη του ΟΗΕ στην Κύπρο (UNFICYP). Το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφάσισε τέλος να παρακολουθεί συνεχώς την κατάσταση κι επεφόρτισε το Γενικό Γραμματέα με την κατάλληλη έκθεση για τη λήψη περαιτέρω μέτρων με στόχο τη συντομότερη δυνατή αποκατάσταση ειρηνικών συνθηκών. Στο εισαγωγικό τμήμα του ψηφίσματος εξήροντο μεταξύ άλλων τα εξής: θλίψη για το ξέσπασμα βίας και τη συνεχιζόμενη αιματοχυσία - μεγάλη ανησυχία για τα γεγονότα, που οδήγησαν σε σοβαρή απειλή κατά της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας και που δημιούργησαν μια εξαιρετικά εκρηκτική κατάσταση σε όλη την περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου - ανάγκη αποκατάστασης της δημιουργημένης με διεθνείς συμφωνίες κι εγγυημένης σ' αυτές συνταγματικής τάξης της Δημοκρατίας της Κύπρου. Εκτός αυτού το εισαγωγικό τμήμα παρέπεμπε στο ψήφισμα 186 του Συμβουλίου Ασφαλείας της 4ης Μαρτίου 1964 καθώς και στο άρθρο 24 του Χάρτη του ΟΗΕ (διατήρηση της παγκόσμιας ειρήνης και της διεθνούς ασφάλειας).

Σχετικά με τον άμεσο τερματισμό της ξένης στρατιωτικής επέμβασης το διατακτικό του ψηφίσματος ανέφερε ρητώς, πως αυτή ήταν αντίθετη προς την παράγραφο 1 του σχετικού ντοκουμέντου, όπου, όπως είδαμε, όλα τα κράτη εκαλούντο να σεβαστούν την κυριαρχία, την ανεξαρτησία και την εδαφική ακεραιότητα της Κύπρου.